

Prisjuryen
Skup-prisen 2011

Robin Mortensen
Finnmark Dagblad
Postboks 1484
9506 Alta
Mobil: 93229664
Telefon: 78428600

Alta, januar 2011

NOMINASJON TIL SKUP-PRISEN 2011

Finnmark Dagblad ved Robin Mortensen, Marte Lindi og Oddgeir Isaksen slår et slag for aktivt bruk av postjournaler, offentlighetsloven og ikke-gi-seg-journalistikk i dekingen av byggingen av Nordlysbadet i Alta i 2010.

Dette har resultert i flere nyhetssaker over det siste året, hvor FD var først ute med nyhetene – på tross av sterk konkurranse og interesse for samme sak av NRK og Altaposten.

Vi mener nettopp bruk av overnevnte metoder ga oss et fortrinn, og tillater oss derfor å nominere eget arbeid til Skup-prisen 2011.

Bakgrunn og strategi

Enkelte av nyhetssakene som det vises til i vedleggene ble først publisert på nettavisen fd.no, men dette kun når vi visste at våre konkurrenter var på sporet av samme sak. I denne metoderapporten vil avissakene legges til grunn, da taktikken har vært å publisere mest mulig (først) i avis. I de tilfellene hvor vi har publisert på nettavisen først, har dette vært med taktikken: kort om nyheten på nettavisen, med grundigere deking i avis dagen etter.

Dekningen av Nordlysbadet i seg selv er ikke en egensak, men redaksjonen har utpekt Nordlysbadet som en sak vi skal være best på. På et lokalkontor med færre redaksjonelle ressurser enn hovedkonkurrenten Altaposten, er vi nødt til å bestemme oss for enkeltsaker vi kan være først og best på. Et badeland i handelssenteret i Vest-Finnmark er en typisk god FD-sak, som vekker interesse hos alle våre lesere i vestfylket.

Dessuten ble det avdekket flere kostnadssprekker i løpet av 2008 og 2009. Disse var med på å gjøre Nordlysbadet til en sak vi spesielt utpekte til å følge tett.

Dekningen av Nordlysbadet i FD har selvfølgelig skjedd lenger enn det siste året. Nordlysbadet ble vedtatt bygd av kommunestyret i Alta allerede i juni 2007, men det er med de mange kostnadssprekkene, og ikke minst fysiske sprekker i bygget det siste året, vi mener FD har vært først med de viktigste nyhetene.

Problemene i Nordlysbadet har igjen hatt konsekvenser for åpningen av badelandet og kommuneøkonomien i Alta, som igjen påvirker innbyggerne. Slik begrunner vi valget av

Nordlysbadet som en viktig sak for leserne. Ikke minst er badelandet Alta kommunes løsning på å gi kommunens skolelever svømmeopplæringen de har krav på. Tilbudet de siste fem årene har vært dårlig.

Nordlysbadet ble for øvrig åpnet 7. januar 2011, og FD fortsetter å skrive om badeanlegget den dag i dag. Da med utgangspunkt i at badet har flere besøkende enn det er plass til. Dessuten kommer det en erstatningssak mellom byggherren (Alta kommune, Rica Hotels og Alta Kraftlag) og prosjekteringsgruppen med arkitektene Ratio Arkitekter (tidligere Medplan Arkitekter AS) i spissen. Byggherren hevder nemlig det er prosjekteringsgruppen som må ta skylda for de store kostnadsoverskridelsene og byggeproblemene. Ratio er ikke enig i denne problemstillingen, men avventer med å kommentere saken før det endelige kravet foreligger.

METODER

Innsyn og ny offentlighetslov

Når det gjelder metoder har vi brukt postjournaler og offentlighetsloven aktivt. Som et grunnlag for i det hele tatt å få innsyn i Nordlysbadet må det vises til ny offentlighetslov som trådte i kraft 1. januar 2009. Før dette ble det ikke gitt innsyn i Nordlysbadets post inn og ut. Dette fordi Nordlysbadet er et aksjeselskap med Alta kommune, Rica og Alta Kraftlag som eiere. Kommunen er majoritetseier, men den tidligere offentlighetsloven ga ikke hjemmel til innsyn i aksjeselskaper. Dette ble (heldigvis) endret i den nye loven i 2009, men kun for selskaper hvor det offentlige eier 51 prosent eller mer. Det er tilfellet i Nordlysbadet AS.

Ved første henvendelse til Alta kommune om dette på nyåret 2009 var svaret negativt, men en klagerunde ga FD medhold i at Nordlysbadet AS er å anse som et selskap underlagt offentlighetsloven. Dette dannet grunnlaget for at post inn og ut av selskapet ble lagt inn i Alta kommunes offentlige postjournal, og systematisk innsyn kunne iverksettes.

Erkjennelsen av at Nordlysbadet var underlagt offentlighetsloven gjorde det også lettere å få ut informasjon ved muntlig henvendelse.

Dette var en viktig avklaring, og satt på spissen, brøytet vi faktisk også vei for våre konkurrenter. Umiddelbart var kanskje ikke det heldig for oss, men for innbyggerne sikrer dette lettere tilgang på informasjon – og da særlig gjennom nyhetsmediene.

Ikke minst tvang dette Alta kommune til en gjennomgang av alle selskaper de har eierinteresser i, og da om selskapet var underlagt offentlighetsloven eller ikke.

Offentlig postjournal

Nyhetene rundt kostnadssprekkene og åpningsdatoen er for det meste kommet til veie gjennom målrettet "masing" på kildene i Nordlysbadet. Den som aldri gir seg får som regel lønn for strevet. Kanskje ikke den mest anerkjente metoden, men fryktelig effektiv over tid.

Når det gjelder de fysiske sprekkene i bygget er disse nyhetene kommet som følge av innsynsbegjæringene gjennom postjournalen. Vi saumfarer Alta kommunes offentlige postlister flere ganger i uka, og har spesielt vært på utkikk etter dokumenter vedrørende Nordlysbadet.

Det har blitt mange dokumenter, men er man tålmodig finner man de rette sakene. Lite ante vi om de konstruksjonsmessige problemene som ville oppstå da vi satte i gang, men dette ga oss kanskje de sakene som betyr mest for folk, nemlig de som berører sikkerheten i bygget og åpningsdatoen.

Den målrettede jobbingen ga resultater i form av mange eksklusive nyhetssaker.

Opprinnelig skulle badelandet åpne i april 2010. Etter en rekke utsettelse ble Nordlysbadet åpnet på nyåret 2011. Kostnadene har økt fra 160 millioner kroner til 250 millioner kroner. Dette er en belastning Alta kommune må ta.

PROBLEMSTILLINGER

Vi har ikke hatt særlige etiske diskusjoner/problemer underveis. Dette er et offentlig byggeprosjekt, og det er ingen menneskeskjebner involvert. Opposisjonen, som i hovedsak stemte imot byggingen i 2007, har vært like opptatt som posisjonspartiene Ap og SV å få bygget ferdig når det først kom i gang. Derimot har Nordlysbadet AS ofte utpekt prosjekteringsgruppen med arkitektene Ratio Arkitekter (tidligere Medplan Arkitekter AS) i spissen som sydebukkene både for den dårlige prisberegningen og de konstruksjonsmessige problemene. For oss har det vært viktig å få tilsvarende fra denne gruppen mot beskyldningene – selv om de ikke alltid har hatt lyst til å kommentere saken.

Hemmelighold

Nordlysbadet bestilte for øvrig tidlig en granskning av hele prosjektet, og denne var viktig for oss å få omtalt først. Selv om de foreløpige konklusjonene var tilkommet selskapet ble vi nektet innsyn før den planlagte orienteringen for formannskapet i Alta kommune. Det mente vi ikke var rett, klagde og lagde avissak om det. Med blandet hell. Vi fikk nemlig rapporten før formannskapet, med dog bare timer før, og den ble distribuert til alle nyhetsmedier.

Sluttsum

Etter å ha erkjent en byggepris på 230 millioner kroner tidlig på høsten, opplevde vi at byggherren mot nyåret ikke var villig til opplyse hva den eksakte sluttsummen kom til å ende på. Det ble vist til det kommende erstatningskravet. Også her brukte vi offentlighetsloven for å kreve innsyn i alle kostnadene, da med henstilling til sammenstilling av opplysninger fra database. Med det fikk vi opplyst at den nye prisen kom til å ligge på rundt 250 millioner kroner, altså 90 millioner mer enn de opprinnelige 160 millionene.

Roller og mulig korrupsjon

Vi har også undersøkt hvilke personer som har vært involvert i byggeprosjektet, og hvilke relasjoner de har til hverandre. Blant avdekket vi at distriktssjefen hos hovedentreprenør Bjørn Bygg er nevø til styrelederen i Nordlysbadet AS og samboer med byggelederen i selskapet. En ekstern revisjon konkluderte imidlertid med at det ikke var snakk om inhabilitet.

Denne saken publiserte vi i februar 2009, altså før perioden for kvalifisering til Skup-prisen 2011, men vi velger likevel å nevne det for å vise bredden i dekningen vår.

Folkemeninger og variasjon

Vi har også vært bevisst på å få fram folks meninger om saken, og da gjennom fem-på-gata og utfordre til debatt på nettavisen vår. Debattinnleggene har vi så publisert i tilknytning til enkelte avissaker.

Ikke minst er vi stolte over at vi sommeren 2010 kunne presentere teorien om at det hvilte en forbannelse over tomta – all den tid badelandstomta opprinnelig var tiltenkt den kommende nykirka i Alta, Nordlyskatedralen. En slik sak tror vi gledet både leserne og ikke minst Nordlysbadet selv. Det ga et "muntert" avbrekk i en ellers skandalebefengt sak, og gjorde dekningen vår totalt sett mer variert.

Om høsten 2010 hadde FD dessuten en sak hvor vi tok tre barn inn til badeanlegget for å få deres dom over fasilitetene. Altaposten hadde riktignok også en sniktitt-sak noen dager før oss, men da gjennom øynene til daglig leder. Ved å bruke barna som skal bruke badelandet som kilder mener vi leserne fikk en bedre sak og opplevelse av det som skulle komme.

KONSEKVENSER

Om saken har fått konsekvenser for kommunen, eierne, prosjektgruppen eller andre involverte som en direkte følge av våre saker er vanskelig å si. Informasjonen om badelandet ville nok tilkommet politikerne og offentligheten etter hvert, men vi mener vårt trykk på saken har gitt leserne mer og grundigere informasjon om hva skattebetalernes penger brukes på. Dessuten har kanskje vår dekning gjort at det er lagt ekstra press på saken, og da spesielt fra politisk hold (kommunestyret).

Ikke minst har vi oppfylt et av formålene med offentlighetsloven, nemlig å presentere god informasjon så tidlig som mulig slik at offentlighetens kontroll og muligheter for påvirkning av beslutninger er til stede.

Derimot er det helt klart at andre medier har fulgt opp våre saker. Vi er sitert gjentatte ganger både i Altaposten og NRK, og flere ganger har de fulgt opp sakene våre.

FD nominerer dekningen av Nordlysbadet til Skup-prisen 2011

FD vant for øvrig journalistprisen til Finnmark Journalistlag i 2010 for sin dekning av Nordlysbadet. Vi tillater oss å sitere prisjuryen:

"For en målbevisst og langsiktig satsning på en sak, som utvikler seg til en skandale. Her jobber journalistene strukturert for å være i front nyhetsmessig på en sak, som dreier seg om stor offentlig pengebruk, store overskridelser og store konflikter. Deres metoderapport bør leses av alle redaksjoner som vil utøve god lokaljournalistikk med interesse langt utover kommunegrensa."

Med hilsen

Robin Mortensen

Oddgeir Isaksen

Marte Lindi

Vedlegg:

De viktigste publiserte saker i Finnmark Dagblads papirutgave om Nordlysbadet i 2010:

<i>1. 3. mars 2010</i>	<i>FORFULGT AV UHELDIGHETER</i>
<i>2. 9. april 2010</i>	<i>SPREKK I BADELAND</i>
<i>3. 14. april 2010</i>	<i>UTFORDRINGER FOR NORDLYSBADET</i>
<i>4. 22. april 2010</i>	<i>OPPDAGET ENDA EN SPREKK</i>
<i>5. 24. april 2010</i>	<i>FARE FOR NYE FORSINKELSER</i>
<i>6. 28. april 2010</i>	<i>NORDLYSBADET EVAKUERT</i>
<i>7. 29. april 2010</i>	<i>EN TABBE</i>
<i>8. 3. mai 2010</i>	<i>KOMMER PROBLEMENE FRA OVEN?</i>
<i>9. 6. mai 2010</i>	<i>HEMMELIGHOLDER EN GRANSKNINGSRAPPORT</i>
<i>10. 19. mai 2010</i>	<i>KRITISK RAPPORT</i>
<i>11. 20. mai 2010</i>	<i>SLÅR TILBAKE MOT RAPPORT</i>
<i>12. 17. juni 2010</i>	<i>IKKE MER PENGER FRA EIERNE</i>
<i>13. 13. juli 2010</i>	<i>NY ÅPNINGSDATO: NOVEMBER</i>
<i>14. 5. oktober 2010</i>	<i>WOW, DET ER JO MEGASTORT</i>
<i>15. 9. desember 2010</i>	<i>NY PRIS 250: MILLIONER</i>
<i>16. 30. desember 2010</i>	<i>STORKOS I BADELAND</i>